

Handbok för håltagare

En handbok för håltagare har tagits fram av Håltagningsentreprenörerna inom Sveriges Byggindustrier (HiB) för yrkesverksamma håltagare och håltagningsföretag. Handboken kan även användas av beställare samt inom utbildningsverksamhet.

Bakgrund

Håltagningsbranschen är en sektor inom byggbranschen med snabb teknisk utveckling. Håltagning är samtidigt förenat med risker för såväl människor som byggnader. Krav ställs på kunskap om regelverk, riskfaktorer och säkerhetsåtgärder. God planering, kommunikation med beställare och med arbetsplatsen behövs. Några utgångspunkter för projektet:

- Från att ha varit tungt, slitsamt och dammigt börjar håltagningsyrket bli ett alltmer högtekniskt yrke med helt nya krav på kompetens och utbildning.
- Idag är en allt större del av håltagningsuppdragen planerade och projekterade vilket ger bättre möjlighet att utveckla säkra och kostnadseffektiva håltagningsmetoder.
- Håltagningsbranschen har varit hänvisad till några internationellt stora leverantörer av håltagningsutrustning.
- Kompetensen om olika håltagningsmetoder finns hos erfarna håltagare men kan variera mellan olika personer och företag i håltagningsbranschen som domineras av fåmansföretag.
- Branschgemensamma riktlinjer och metodbeskrivningar samt kanaler för erfarenhetsåterföring behövs.

För att säkerställa kompetens, säkerhet och kvalitet vid håltagning efterfrågade branschen en handledning som sammanställer generell administrativ information, teknik och metodbeskrivningar.

Syfte

Projektets övergripande syfte har varit att sammanställa och bearbeta underlag och kunskap till en håltagningshandbok och därmed skapa en gemensam kunskapskälla som branschen står bakom. Det kunskapsunderlag som sammanställts i handboken kan långsiktigt utgöra underlag för vidareutveckling av säkra och effektiva håltagningsmetoder.

Genomförande

Innehållet i handboken har tagits fram och vidareutvecklats med hjälp av:

- anvisningar och beskrivningar från maskin och verktygsleverantörer
- internationella krav och rekommendationer via IACDS (International Association of Concrete Drillers and Sawers)
- erfarenhetsmässiga underlag från verksamma håltagare och leverantörer
- lagar och regler med relevans för håltagning

I samband med publicering har handboken granskats av bland andra Joakim Lenander vid Areco Contractor Håltagning, Tommie Jansson vid Byggtutbildning Star och Janne Månsson vid King Concrete AB, som samtliga har gedigen kunskap och lång erfarenhet av håltagningsuppdrag.

Resultat

Handboken är generell och tar upp flertalet parametrar som berör ett håltagningsuppdrag som:

- lagar och regler
- anbud och avtal med beställare
- arbetsmiljö och säkerhet
- borrhning
- vägg- och golvsågning
- vajersågning

För information kring handhavande av specifika maskinmodeller och verktyg hänvisas till de olika maskinleverantörerna.

Handboken är publicerad digitalt, länkar till relevanta webbplatser och kan på så sätt vidareutvecklas och kompletteras efter hand. Handboken kan anpassas till kontoret, servicebilen respektive byggarbetsplatsen och även för utbildningsändamål. Utskrifts-

möjligheten gör att varje användare av handboken kan välja att skriva ut sidor efter behov till exempel:

- Den som har en administrativ roll i håltagningsuppdraget kan välja dessa delar ur handboken.
- Den som arbetar ute i fält kan välja att skriva ut de delar i handboken som berör aktuella metod, arbetsplatsen och säkerheten.

Slutsatser

I projektet konstateras också att det finns hög kompetens och ett utbrett säkerhetstänk bland erfarna håltagare. Däremot fanns brister bland annat avseende:

- tillförlitlig information, som är konkret anpassad för håltagningsbranschen.
- informationen om hur olika moment, till exempel säkerhetsåtgärder, skall vidtas för att fungera tillfredsställande.
- tillgång till enhetliga kunskapsunderlag kring viktiga lagar, arbetsmiljö, byggnadsteknik, material, hållfasthet, miljöfarliga ämnen, logistik och avfallshantering med mera.

Oavsett om uppdragstagaren arbetar direkt mot en enskild beställare eller som underentreprenör i byggprojekt kan förutsättningarna och kommunikationen förbättras om kunskapsunderlaget i handboken är tillgängligt för alla.

Den information som tillhandahålls av leverantörer är ofta väl genomarbetad och belyser maskinsäkerheten. Möjligheten att använda leverantörernas information som allmängiltig begränsas av:

- att den ofta avser specifika maskinmodeller
- att det kan vara svårt att särskilja vilken information som gäller generellt vid håltagning, det vill säga oavsett vilken maskin eller metod som används.
- att manualerna många gånger är direkt översatta från annat språk, och inte alltid språkgranskade eller övrigt anpassade till svenska förhållanden. Brister i översättningar kan dessutom förekomma.

Arbetet med handboken har identifierat ett fördjupat kunskaps- och informationsbehov inom vissa områden. I rapporten från projektet identifieras ett långsiktigt utvecklingsbehov för att säkra kompetensen och säkerheten inom håltagningsbranschen. Det kan handla om metodstudier, arbetsberedning och om ytterligare precisering av åtgärder, till exempel kring säkerheten.

Ytterligare information

Kontaktpersoner:

Lars Sandström, Håltagningsentreprenörerna, tel 08-698 58 73,
e-post lars.sandstrom@sverigesbyggindustrier.se

Länk till handboken:

<http://handbok.haltagningsentreprenorerna.se/>